

ידידיה מאיר
yodiyamir@gmail.com

אתמול היה טוב, ויהיה גם מחר

זה קורה פעם במאה שנה. זה קורה כל יום. מהפכת הדף היומי של ר' מאיר שפירא מלובלין חוגגת יום הולדת

לבין הלכו ותמלאו המוני חוגגים ובראשם גדולי תורה ואישי ציבור נבדים שבו להשתתף בשמחה. כל רכבת שהגיעה ללובלין הביאה אחרים נכבדים ואישים ידועים מנגונים יהודות. כל אולמות הישיבה הונים מרוב האורחים שבו לחזות זו הפעם הראשונה בתולדות עם ישראל בשמחת תורה שבעל פה. עם זאת הכוכבים נפתחו הדלת של ספריותו הפיסית ורובו הופיע במלוא הדרו, לבוש בבגדי שבת, וביחד מסכת נידה. באלם הושלך הס. התלמידים ניצבו דום והאורחים הרבים נדחקו לצדדים כשבעים עניים מופה למרות הקורת. בעצדים איטיים הוא עבר בין השורות, סקר את תלמידיו, שאל בשלום האורחים והתקרב לזקוקים מושבו הקטע.

ז"בנו עלה במעלות שהולכו לארון הקודש. חיובו המקסים המללב פה, ובמקומו באה רצינית כאת שאפלו המקורבים ביותר לא זכרוו במצב כזה. הגמרא נפתחה לזוחה, וכמו מעלעל בדפים ומגיע לךך האחרון של מסכת נידה. ובקול נעים, מהול בעצב, הוא קרא: 'זנא דבי אליהו: כל השנה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא. שנאמר הליכות עולם לו. אל תקרי הליפת אל לא הלכות.'

ז"א אמר: 'ז"ו, כמה גדולה סבלנותו של היהודי. אחרי מאבק נור ונלהמת קיום קשה במשך יום שלם, להביא טרף לביתו, הוא טובל את נשמתו לעת ערב בים התלמוד. והליכות העולם שלו, המטרדות והמגעיות, נהפסת להלסת עולם. להלסת של חיים. אל תקרי הליכת אלא הלכות. בעורת דף הגמרא אלו הוא מתגבר על ייאושו המר ועל גיל סדרותיו. הדף הזמני מהווה כעין גשר עשיר מנייר עליו דורך יהודי בעזה. בדרכו עבר על פני אקוויטיס אין סופי של סבל וטרדה. גשר זה הינו ארון חזק יותר מכל גשר הברזל המוצקים ביותר. שאי כוחו המגנטי של הדף היומי נגזר ברעיון שדף הגמרא לו תלמידים אותו מילויני יהודים ברחבי תבל. אומנם כל אחד בנוסח המקובל שלו. ביום זה של סיום הש"ס נחצצת עמדת כוח זו ביצר מנוה'.

ז"בנו פנה את ארון הקודש והשקיע בו את ראשו. אלה שעמדו לידו הבחנו שהוא שופך דמעות רבות ורחוחות לזכרו. כמה מתלמידיו הישיבה סיפח לימים: ד"ר יהודה זנו התשה לא מונבט באותן שעות, ולאחר מכן בנבו כי ליבו של רבנו האדון נבאל לו שזוהו הסיום האחרון שהוא יזכה להשתתף בו.

מקוהלת הישיבה שרה בקול גדול את מילות השיר 'כי יתכן ישראל ועסקון בשמחת התורה. קוד שא בריך הוא אומר לפמליה דליה: חזו בניי שבבני דמשתחין בעצרא דלייתון ועסקו בחיותו דילי'. ביותן מיוחד שחבר רבנו לערב. זה. מקוהלת חורה שוב ושוב על המנגנה הגלבלת וקול השיר נשמע ברחבי לובלין.'

כן, והיגון ורגוש ומפוסס ששירים עד היום בהג השבועות הוא לזן של ר' מאיר שפירא מלובלין, לצד עוד שירים מפורסמים (למשל: 'עצבו עצת ותופ' ו'אם אגרות מטה רגלי', 'אשיר אדם עולו לך בן'). והתניחו מטטיים קי: 'תלמידי הישיבה הקיפו את הביטה בבידקים, גמרות בדיהם, כשהקול הרב מצטרף אליהם בשירות. שישו ושמונו בשמחת תורה, אלפים רקודו ילדי, כתף לכתף, בתלהבת עצומה'.

אפשר לשנים את הטור ברגע המשמח הזה. ואפשר להזמין סיום ספרות קדימה. נזן לא רב אחר כך, בגיל 47 בלבד, נפטר ר' מאיר שפירא. ובכלל, רוב מה שהתחיל את המחזור השני של הדף היומי לא זכה לסיים אותו. שלוש שנים אחר תחילת המחזור עלה היטלר לשלטון, והשאר היסטוריה, כן. אלה לא טמם אתה שנה לך היומי. אלה מאה שנה בתקופה דרומטית מאוד בתולדות העם היהודי.

אבל נניח עכשיו להיסטוריה של העם היהודי. היום הוא יכול להיות יום היסטורי בימים האישיים. נע כדי כך. איך? טוב, זה פשוט: אם גם אתה תחליטו להצטרף היום למערתך הובה החלק וגדל של למדיי הדף היומי בעולם היהודי. חצי שעה כל יום, והחיים שלכם נראים אחרת. הימים שלכם נראים אחרת. כי איך אבדה אימא של ר' מאיר שפירא? 'כל יום שחולף ללא לימוד תורה, הרי זו אבדה שאינה חוזרת'. צריך לזכור שיש גם צד שיש למטוואה הזאת: כל יום עם תורה, עם לימוד קבוע, של כחצי שעה בלבד (לפעמים קצת יותר, לפעמים קצת פחות), הוא אישי, סיפיקי, יצירתי, פשוטי ומובן מאליו תלמוד תורה. אז קדימה, אתם מצטרפים אלינו למאה הבאה? ●

השלט הקטן והצנוע הזה ששיטתו מודרך ביד, במשך של אחר הארבעים המותשים שאפשר לחשב עליהם: "ברוכים הבאים לסיים 66 של הש"ס של החברים דוד ביאלה האשר נזרן הר"ו. תזכו לביאות טובה, חנת מציאתי הלצנים והלמשך להגדיל תורה ולהאדירה."

שני חתני השמחה שנערכה השבוע עם תושבי כפר מיזון, אשר, 84, הוא רצול שואה. ליד הנגריה, שעבר שני צעדת מוות בשלל מקפאי ושרד, עולה לארץ בגיל 11 לזכות של עליית הנעה דודא וממקסי הישוב. דוד, 91, הוא דוד שיש בארץ, ילד ירושלים, לחם בפלנה הדנית של מחתרת הלח"י, בוס ישיבת מרכז הרב, עבר במשך עשרות שנים סחוקר בגופעלי ים הגולן. שני החברים לזמרים 42 שנה, ומסיימים יחד את הש"ס של כל בפעם השישית. מול טוב. ולהתראות בערה בסיום הבא

3 שלוש שבועות אחר כך, ביום שנבקע להתחלת לימוד הדף היומי, ראש השנה תרפ"ד, קיבל הסטארט אפ של ר' מאיר תפנית שנתנה דחיפה גדולה לכל הגיוס, והגדילה זן את מספרם וזן את גילם של מצטרפיו. במקור הוא ייעד את התצעה שלו לצעירים בלבד. הוא לא התניער לשנות את סדרי הלימוד של המבוגרים. אבל אחרי תפנית ערבית של ראש השנה, בבית מדרשו של האדמו"ר בעל 'אמרי אמת' מגור, אמר הרבי למקורביו: "אני נכנס ללימוד את הדף היומי". ועד אחר כך, לא החסידים התחילו לחפש מסכת ברכות, ומשאלו הגמרות נעמדו קבוצות של לומדים נחתת לפנים רחוב. במרכז, עומד אחד מים עם מגרא אחת, מקריא ומטביר, וכולם מקשיבים. כסיימו את הדף, העבירו את הגמרא לעמוד חברה ושחיתכה בתור. כך נראו שינויי הדף היומי בימינו הראשון. לימים ספר ר' מאיר שפירא כי אחרי אותו ראש השנה קיבל מכתב מאחוזתו היחידה, שהתגוררה בכפר נידה באזור בקובינה ולכן לא ידעה על המרוחש, ובז כתבה לו כי: "בליל ראש השנה הלמתי חלם. ראיתי אורך אוד היקר בשניים, מוקף בהגון צדיקים בעלי צוה ומזדירים כחורי הקרקע, ואתה אחי עומד בתוך ופניך דרוחו כשמש מבורתה, וסלם דיכועותן החרון לך ושמחו בן מאור מצא... והדיעה נא, אחד ממהוד, פשר החלום."

אגב, שמה של האחות חולמת החלום היה רחל לקרוביך. בתה, שנפטרה לפני כחמש שנים בתל אביב בגיל 96, נקראה מרגלית (על שם סבתה, אימא של ר' מאיר שפירא). ואולי אתם מנדיים את הבן שלה. קוראים לו שלמה אריצי.

4 בטר"ו בשבט של שנת תרצ"א (1931), שבע חצני שנים אחרית ההכרה ההיא, תג העולם היהודי את סיום הש"ס הראשון. באלבום הדף היומי, שעדך מומעד יהדות פולין, הרב דוד אביהם מנדלסון, ובו אוסף מרתק של תמונות היסטוריות וקטעי עיתונות נדירים, מופיע חיים הסיוח המוכרז בהשתתפות ר' מאיר שפירא: "אם בכל קצוות תבל דרוכ ורבות יחודים ליקד את חייך הזה, לעשות זים משהה ושמהה לכבדה של תורה, הרי בלובלין גופא, מקום משכן חזן השמחה, מחולל ויוצר הרעיון, הייתה תסנה גדולה שבשניים. רחובות

1 מייסד רעיון הדף היומי, שהשבת ינלאו מאה שנים להיווסדו, היה ר' מאיר שפירא מלובלין. את זה כולם יודעים. אבל בצעם הרבה קרדיט, ובעיקר הרבה הכרת הטוב, מגיעים לרבינת מרגלית שפירא, אימא של ר' מאיר שפירא. לא רק על שהיא ילדה בן כזה, שהאיר את העולם במיליוני דפי גמרא, אלא על משפט קטן ומשמעותי אחד שאמרה לו בחיותו ילד קטן. משפט שהשפיע רבות על חייו ושלמעשה שינה לימים את חיייהם של מאות אלפי יהודים.

וכן ר' מאיר שפירא: "אמי דרושה לברכה חוננה בלב יהודי חם, ברוך רוח של פעולהנות, כאשר חיל אנגית, ויחד עם זה הכילה ארצו של סבלנות, צניעות וענוה. שתי מידות אלה התמונה יחד בנשמחה יצירו הרמוניה מופלאה."

ואכן ר' מאיר שפירא: "אילו זכה לילדים משלו, חוד לחיותו היולדות הראשונות שלו. אפילו לאלה שהוא לא זוכר, אבל ברור לו שעיעים את תדעתו: "מבטי הראשונים אל אמי, ראו אותה בודהי כשודא מנענת את ערסתי ומפומות לי את שיר הערש המסורתי למד בני תורה, כי היא טובה בכל סחורה". מונב שאניני וזכר דבר זה, ברם מאמין אני שכך זה היה, וגם מרגיש אני זאת בחישי...".

אבל החוויה המכוננת שליוותה אותו כל חייו, התרחשה בחיותו בן שבע, ואתה הוא זכר הטב. "עד היום ניבת לגנד עיני תמונה מימי ילדותי. היה זה יום אחרי אסור תפס תרג'ל. כשנכנסתי מצאתי את אמי יושבת שקועה בהרהורים, ופניה מופקים דאגה. היא מלמלה, אינני לעצמות: "אם שחולף, שוב לא יחזור...".

"כיוון שראתה אותי נקשרו דמעות בעיניה, ואו היא פתחה וסיפדה לי כי עד לפני כמה פסח ההזמן עברי למלכד מסכסיטבו, יהודי ירא שמים ותלמיד חכם מופלג. הרקע בן שלוש שעות מאות רובל, נוסף על כל הצטרפותיו, הנה כבר יומיים אחרי פסח ואין קול ארץ ענה. 'כל יום שחולף בי לימוד תורה - הרי זו אבדה שאינה חוזרת. וני ידוע מה ילד זים? אולי הקצננו לו שכר מועט מידי?'. ושבו ולגו עיני דמעות.

"משתיה של אמי לא היו לשואו. עוד באותו יום הגיע המלמד שלי, ר' שלום מסכסיטבו, ומפיו למודתי תורה במשך שש שנים רצופות. מלמד זה היה סגל של 'עושה מלאכה ה' באמונה'. בדרי וכותמת של אמי ליו אותי בגל בייל חלד הינו דלרגלי עד היום. כאשר באתי להפיק את רעיון הדף היומי הייתי מצטט את דבריה: 'כל יום שחולף ללא לימוד תורה, הרי זו אבדה שאינה חוזרת'."

2 בן 37 שנים בלבד היה ר' מאיר שפירא כשהגה את הרעיון הגדול של הדף היומי. הנבורג למה שאפשר אולי לחשוב היום, הוא לא התקבל בתלהבות ברגע הראשון. 'כשר' מאיר ביקש מהותעה המגניבה של המסטיה הגדולה, ועדה שישבו בה רבנים חשובים, להציע את הרעיון הגדול שלו, חלק מהנכסחים שטיגיו. מי אגננו שנבקע לכל העולם היהודי סודי לימוד? אתה רוצה שנים יהודי ילמד עכשיו מסכת ברכות? ואם הוא רוצה ללמוד מסכת שבת דווקא? ובכלל, מי אמר שלימוד גמרא, כולל המסכתות המטובכות, מותאים לכל אחד? בסופו של דבר החלט, כפשרה, שר' מאיר שפירא יציע את הרעיון, אבל כיוונה אישית שלו, לא תכנעה רשמית של הוועידה.

וכאן קרה דבר מרדום, שבלעדייו יתכן שהדף היומי היה נשאר בגדר רעיון חביב. החפץ חיים השתתף אף הוא באותה ועידה (לפני כמה שנים הפורסם סיטון מהמכסה לאותו אירוע שבו לראשונה נראה החפץ חיים בתיעוד ויראד). הוא ביקש מי' מאיר שפירא שייכנס לאולם באחורה של שירים דקות. ר' מאיר לא הבין מה הסיוה לבקשה, אבל כמובן קיים אותו. נכך התמלא האולם מפה לפה בב 900 עסקקים חשובים, כשהחפץ חיים יושב בראש שולחן הגשאות על בימת הכבוד, ואו, כשנכנס ר' מאיר שפירא, החפץ חיים נעמד מלוא קומותו. זמנית את הרגע: גדול הדור, גדול ההורות, שהיה כבר בן 84, נעמד לבדו של רב צעיר ומבטח, בן 37 בסך הכול. מונב שכל מאות המשתתפים נעמדו גם הם בעקבות החפץ חיים.

זה היה תרחיך בילד אפ למשא של ר' מאיר שפירא. הפעם הבאה שכל האולם קם על רגליו ויחיתה בתום באטמו החוקר, שבו נחצי את רעיון הדף היומי 900 הצעירים והגשתתפים בוועידה עמדו ומחאו כפיים בתלהבות.